

Ublížení na zdraví

Každé trestní stíhání představuje prima facie střet mezi právem na osobní svobodu a veřejným zájmem reprezentovaným státní mocí označit škodlivá jednání pro společnost jako celek a pravomocí trestat pachatele takových jednání, a proto musí probíhat podle zásad spravedlivého procesu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), kam se řadí i princip presumpce nevinny zakotvený v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. K tomu je vhodné uvést, že pravidlo in dubio pro reo, které vychází právě z principu presumpce nevinny, vyžaduje, aby to byl stát, kdo nese konkrétní důkazní břemeno. Obsahem pravidla in dubio pro reo pak je, že není-li v důkazním řízení dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. jsou-li přítomny důvodné pochybnosti ve vztahu ke skutku či osobě pachatele, jež nelze odstranit ani provedením dalšího důkazu, je nutno rozhodnout ve prospěch obžalovaného [srov. nálezy ze dne 17. 5. 2007 sp. zn. IV. ÚS 260/05 (N 86/45 SbNU 259), ze dne 12. 1. 2009 sp. zn. II. ÚS 1975/08 (N 7/52 SbNU 73) nebo ze dne 5. 3. 2010 sp. zn. III. ÚS 1624/09 (N 43/56 SbNU 479)].

Spolupůsobilo-li při vzniku určitého následku trestného činu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku více různých příčin (např. jednání obžalovaného a jiné osoby), lze učinit závěr, zda pachatel svým jednáním naplnil či nenaplnil zákonný znak spočívající v porušení důležité povinnosti uložené pachateli zákonem nebo vyplývající z jiných skutečností, až po pečlivém vyhodnocení všech konkrétních okolností skutku a významu a důležitosti každé příčiny pro vzniklý následek v souladu s principem gradace příčinné souvislosti. Závěr o důvodnosti aplikace zákonného znaku spočívajícího v tom, že pachatel příslušný trestný čin spáchal též proto, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona, je namísto učinit jen tehdy, bylo-li toto porušení v rozhodující míře kauzální pro vznik následku. Naopak v případech, kdy se na jeho vzniku významným způsobem spolupodílelo jednání jiné osoby, důvod k jeho užití nenastává

Podmínky trestnosti činu je třeba interpretovat ve světle zásad trestního práva, mezi které patří i zásada subsidiarity trestní represe a z ní vyplývající princip ultima ratio. Podle tohoto principu je trestní právo právem, jehož prostředky mají a musejí být užívány tehdy a jen tehdy, nepřichází-li užití jiných prostředků právního řádu v úvahu, neboť již byly vyčerpány nebo jsou zjevně neúčinné či nevhodné. Užití trestněprávního postupu, aniž by dostatečně účinné prostředky jiných právních odvětví (zejména prostředky soukromoprávní – a při jejich nedostatečnosti sankce správní) byly, jsou-li dostupné, případně použity, by byl v rozporu se zásadou subsidiarity trestní represe, která vyžaduje, aby stát uplatňoval prostředky trestního práva zdrženlivě, tedy jen v případech, kde jiné právní prostředky selhávají nebo nejsou efektivní. Neaplikují-li obecné soudy zásadu subsidiarity trestní represe, ačkoliv skutkové okolnosti svědčí o tom, že k tomu byly splněny podmínky, je porušen ústavní princip nullum crimen, nulla poena sine lege zakotvený v čl. 39 Listiny základních práv a svobod [viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 4. 8. 2010 sp. zn. II. ÚS 1098/10 (N 155/58 SbNU 321)].

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. I.ÚS 323/23 ze dne 18.4.2023)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele A. S., zastoupeného JUDr. M.T., advokátem, sídlem V., proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. září 2022 č. j. 6 Tdo 746/2022-433, usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 9. března 2022 č. j. 68 To 11/2022-394 a rozsudku Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 29. listopadu 2021 č. j. 2 T 124/2020-351, za účasti

Nejvyššího soudu, Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci a Okresního soudu ve Vsetíně, jako účastníků řízení, a Nejvyššího státního zastupitelství a Okresního státního zastupitelství ve Vsetíně, jako vedlejších účastníků řízení, tak, že usnesením Nejvyššího soudu ze dne 14. září 2022 č. j. 6 Tdo 746/2022-433, usnesením Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 9. března 2022 č. j. 68 To 11/2022-394 a rozsudkem Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 29. listopadu 2021 č. j. 2 T 124/2020-351 byla porušena ústavně zaručená základní práva stěžovatele podle čl. 36 odst. 1 a čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. září 2022 č. j. 6 Tdo 746/2022-433, usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 9. března 2022 č. j. 68 To 11/2022-394 a rozsudek Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 29. listopadu 2021 č. j. 2 T 124/2020-351 se zrušují.

Z odůvodnění

I. Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 a násl. zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví označených rozhodnutí s tvrzením, že jimi došlo k porušení jeho ústavně zaručených základních práv a svobod zakotvených v čl. 36 odst. 1 a čl. 39 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Z ústavní stížnosti a z předložených podkladů se podává, že v záhlaví specifikovaným rozsudkem Okresního soudu ve Vsetíně (dále jen "okresní soud") byl stěžovatel uznán vinným přčinem ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, jehož se (zkráceně uvedeno) dopustil tím, že dne 4. 12. 2019 v katastru obce Lužná, okres Vsetín, jako řidič osobního motorového vozidla zn. Volkswagen Golf Variant, taženého na tažném laně motorovým vozidlem zn. Ford Transit řízeným J. N., při jízdě nevěnoval řízení uvedeného automobilu dostatečnou pozornost, v důsledku čehož při průjezdu táhlou pravotočivou zatáčkou přejel částečně do protisměrného jízdního pruhu, kde se střetnul s protijedoucím osobním motorovým vozidlem zn. Škoda Yeti řízeným poškozeným A. Ch. (dále též "poškozený"), který v důsledku toho utrpěl zhmoždění hrudníku a řezné rány čela s dobou léčení do 10. 1. 2020, přičemž tímto jednáním stěžovatel porušil zejména § 5 odst. 1 písm. b) a § 11 odst. 1 zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). Za to byl odsouzen podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání sedmi měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvaceti šesti měsíců. Podle § 82 odst. 2 trestního zákoníku mu bylo současně uloženo, aby ve zkušební době podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil. Podle § 73 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku mu byl dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu dvaceti šesti měsíců. Podle § 228 odst. 1 zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, byl zavázán k povinnosti nahradit poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky škodu ve výši 10 799,16 Kč.

3. Nutno dodat, že šlo již o v pořadí druhé rozhodnutí okresního soudu v posuzované věci. Nejprve okresní soud usnesením ze dne 26. 7. 2021 č. j. 2 T 124/2020-308 podle § 222 odst. 2 trestního řádu s odkazem na zásadu in dubio pro reo postoupil věc k dalšímu projednání a rozhodnutí Městskému úřadu ve Vsetíně. Toto usnesení bylo z podnětu stížnosti státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Vsetíně usnesením Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci (dále jen "krajský soud") ze dne 19. 10. 2021 č. j. 68 To 204/2021-328 v celém rozsahu zrušeno podle § 149 odst. 1 písm. b) trestního řádu a okresnímu soudu bylo uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Krajský soud konstatoval, že jednání stěžovatele bylo významnou příčinou pro vznik následku v podobě ublížení na zdraví poškozeného a že porušení dopravního předpisu stěžovatelem nebylo porušením běžné povinnosti, ale porušením důležité povinnosti.

4. Okresní soud po vrácení věci krajským soudem nařídil hlavní líčení, u kterého mimo jiné vyslechl stěžovatele a doplnil dokazování listinnými důkazy. Shledal, že z provedeného dokazování a zejména ze závěrů vypracovaného znaleckého posudku z oboru dopravy Ing. Františka Kouřila vyplynulo, že stěžovatel i J. N. měli zajistit technické předpoklady obou vozidel a měli zvolit odtah odtahovou službou na podvalníku bez nebezpečí uvedené riskantní jízdy. V postupu obou řidičů byla zjištěna řada pochybení, na které znalec upozornil, např. i to, že délka tažného nastavovaného lana přesahovala cca o 1,8 m předepsanou délku spojnice mezi vozidly. Okresní soud konstatoval, že podle závěru znalce bylo v příčinné souvislosti se vznikem kolizní situace a následným střetem vozidla Golf a Škoda Yeti z technického hlediska výhradně počínání řidičů J. N. a stěžovatele při jízdě před nehodou. Podle jeho názoru bylo na stěžovateli, zda bude akceptovat podmínky přepravy vozidla Golf, a mělo-li toto vozidlo nefunkční motor, musel být srozuměn s tím, že bude omezena i funkce brzd a posilovače řízení. Musel být srozuměn i s tím, že přes dodávkové vozidlo Ford Transit použité k tažení bude mít špatný omezený výhled vpřed. Zvolené nákladní vozidlo Ford Transit bylo zcela nevhodné a z technického hlediska nepřijatelné, neboť šířka a výška vozidla (s nástavbou) vytvářela mimo jiné pro protijedoucí vozidla oblast zakrytého výhledu. Věnoval-li by se stěžovatel plně řízení a adekvátně zareagoval na dopravní situaci, k dopravní nehodě by nemuselo dojít. Okresní soud proto uzavřel, že stěžovatel v průběhu skutkového děje zaviněně vjel do protisměrné části vozovky, čímž porušil shora zmíněná ustanovení zákona o silničním provozu. Zdůraznil, že vytýkané jednání je jednou z příčin dopravní nehody a že podle ustálené judikatury k závěru o příčinném vztahu mezi jednáním a následkem postačí, že pachatel svým jednáním vyvolal, byť i jen jednu z podmínek, jež měly vzápětí následek. I když je jednání stěžovatele jen jedním článkem řetězu příčin, které způsobily následek, je příčinou následku také tehdy, nenastal-li by následek bez dalšího jednání třetí osoby, avšak jednání stěžovatele je podle okresního soudu v předmětném případě dostatečně významnou příčinou. Se zřetelem na shora uvedené vzal okresní soud za prokázaný příčinný vztah jednání stěžovatele s následkem v podobně ublížení na zdraví poškozeného.

5. Odvolání stěžovatele proti rozsudku okresního soudu krajský soud shora označeným usnesením zamítl podle § 256 trestního řádu. Připustil, že v řízení nebylo prokázáno, proč se stěžovatel dostatečně nevěnoval řízení motorového vozidla, nicméně shledal, že to není pro posouzení věci podstatné. Ze skutkové věty podle něj vyplývá, že stěžovatel se vytýkaného jednání dopustil jako řidič vozidla taženého (sc. vlečeného) na laně druhým vozidlem, přičemž této činnosti nevěnoval dostatečnou pozornost. Neztotožnil se s tvrzením stěžovatele, že k částečnému přejetí do protisměru došlo z blíže nezjištěných příčin, pravděpodobně po impulsu odstředivé síly působící na vlečené vozidlo v oblouku zatačky v mírném stoupání, na které nebyl schopen reagovat. Ač z vyhotoveného znaleckého posudku vyplynulo, že v příčinné souvislosti s pohybem taženého (sc. vlečeného) automobilu před střetem mohl být impuls odstředivé síly působící na vlečené vozidlo v oblouku zatačky ve stoupání, který mohl vzniknout po přidání plynu řidičem tažného (sc. vlečeného) vozidla, stalo se tak podle krajského soudu současně s pozdní reakcí stěžovatele na takto vzniklou situaci. Současně podle něj nešlo pominout, že stěžovatel k tomu, že bude řídit vlečené vozidlo, přistoupil zcela dobrovolně, a to i při vědomí toho, že tažené vozidlo bylo mnohem hůře ovladatelné z důvodu nefunkčnosti posilovače brzd a posilovače řízení. Rovněž zvolené vlečné nákladní vozidlo bylo nevhodné a z technického hlediska nepřijatelné, jelikož jeho skříň značné šířky a výšky vytvářela pro protijedoucí vozidla oblast zakrytého výhledu, neprosklené zadní dveře skříň tohoto vozidla neumožňovaly řidiči tažného (sc. vlečeného) vozidla řádnou vizuální kontrolu vzad, řidič taženého (sc. vlečeného) osobního vozidla měl výrazně omezený výhled dopředu. Délka tažného lana přitom přesahovala o cca 1,8 m legálně předepsanou délku spojnice mezi vozidly. Stěžovatel tak podle krajského soudu porušil nejen § 5 odst. 1 písm. b) a § 11 odst. 1 zákona o silničním provozu, ale i § 34 odst. 2, odst. 4 tohoto zákona, který se týká podmínek pro vlečení vozidla jiným vozidlem. Tím, že dobrovolně usedl za volant taženého (sc. vlečeného) vozidla při všech shora zmíněných faktorech, přebral na sebe veškerou odpovědnost za řízení tohoto vozidla.

6. Krajský soud se ztotožnil s názorem okresního soudu v tom, že jednání stěžovatele bylo příčinou významnou pro vznik následku v podobě ublížení na zdraví poškozeného, neboť nevěnoval dostatečnou pozornost řízení vozidla v situaci, kdy jel ve vozidle, které bylo taženo (sc. vlečeno) v rozporu s ustanovením § 34 zákona o silničním provozu, za nevyhovujících podmínek. K tvrzení stěžovatele, že jako viník dopravní nehody měl být stíhán řidič tažného (sc. vlečného) vozidla J. N., krajský soud konstatoval, že v řízení před soudem je třeba respektovat zásadu obžalovací, jejíž podstatou je pravidlo, že řízení před soudem je možné pouze na základě konkrétního podání státního zástupce (obžaloby v širším slova smyslu). Za nepřiléhavou označil rovněž argumentaci stěžovatele, že měl být uznán vinným řidič tažného (sc. vlečného), nikoliv taženého (sc. vlečeného) vozidla s tím, že je nutno v daném případě vycházet z pojmu "jízdni souprava". V daném případě podle krajského soudu nešlo o jízdni soupravu v pravém slova smyslu, ale o vlečení motorového vozidla, ve kterém jel stěžovatel jako řidič. Poukázal na to, že vlečení motorového vozidla, které se pro poruchu nebo z jiných důvodů nemůže pohybovat vlastní silou, je upraveno v § 34 zákona o silničním provozu, a nelze jej tedy zaměňovat se spojováním vozidel do jízdni soupravy, které je vymezeno v ustanovení § 2 písm. i) daného zákona. Proto označil jako nepřiléhavé odkazy stěžovatele na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2015 sp. zn. 25 Cdo 4427/2013 a ze dne 19. 11. 2009 sp. zn. 8 Tdo 1299/2009, která se zabývají dopravními nehodami v souvislosti s jízdni soupravou.

7. Dovolání proti usnesení krajského soudu Nejvyšší soud napadeným usnesením odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) trestního řádu. Shledal, že v posuzované věci není dán zjevný rozpor mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními. Soudy nižších stupňů podle jeho názoru věnovaly otázce skutkového děje dostatečnou pozornost, proto považoval za dostatečné na jejich rozhodnutí v tomto ohledu odkázat. Totožně jako krajský soud zdůraznil, že stěžovatel chybně zařazuje tažné a tažené (sc. vlečné a vlečené) vozidlo pod pojem jízdni souprava a že v daném případě nešlo o jízdni soupravu, nýbrž o vlečení motorového vozidla podle § 34 zákona o silničním provozu. Odkazy stěžovatele na soudní rozhodnutí pojednávající o dopravních nehodách (sub bod 6) označil za nepřipadné s tím, že řešila jiné situace a že z nich nelze dovodit, že by judikovala absolutní trestní neodpovědnost řidiče vlečeného vozidla. Za pravdu nedal stěžovateli ani v tom jeho přesvědčení, že v řízení nebylo zjištěno, že nevěnoval řízení dostatečnou pozornost. K tomu poukázal na vypracovaný znalecký posudek, z něhož se podle něj podává pozdní reakce stěžovatele při řízení taženého motorového vozidla, která svědčí o jeho nepozornosti, nesoustředěnosti, resp. nedbalosti, a to tím spíše za situace, kdy si stěžovatel byl vědom toho, že příslušné vozidlo mělo nevyhovující technický stav, bylo vlečeno bez funkce motoru, čímž byla omezena i funkce brzd a posilovače řízení a tím bylo hůře ovladatelné, vlečné lano mělo nesprávnou délku a i tažné (sc. vlečné) vozidlo bylo nevhodné, neboť ztěžovalo výhled. Podle Nejvyššího soudu nebylo možno jakkoli pochybovat o tom, že jednání stěžovatele bylo jednou z podstatných příčin dopravní nehody, resp. k dopravní nehodě došlo v příčinné souvislosti s ním. K námitce stěžovatele, že byl odsouzen osamoceně, ačkoli se na vzniku dopravní nehody podílely také další osoby, odkázal Nejvyšší soud na odůvodnění rozhodnutí krajského soudu s tím, že obžaloba byla podána pouze proti stěžovateli, proto bylo rozhodováno pouze o jeho vině. Pokud by bylo v tomto řízení rozhodováno o vině jiných osob, odporovalo by to podle Nejvyššího soudu zásadě obžalovací (srov. § 2 odst. 8, § 180 odst. 1 či § 220 odst. 1 trestního řádu).

II. Argumentace stěžovatele

8. Stěžovatel v ústavní stížnosti po rekapitulaci dosavadního průběhu trestního řízení namítá, že ve skutečnosti není pachatelem daného trestného činu, ale poškozeným na zdraví. Je přesvědčen, že z provedených důkazů nikdy nevyšlo najevo, že by nevěnoval řízení automobilu dostatečnou pozornost. Tvrdí, že mu nelze vytýkat pozdní reakci v trestněprávním smyslu, když připouští, že ostatní (přestupkové) okolnosti autonehody mu vytýkat lze, ale nikoli odděleně od ostatních členů posádky

soupravy vlečného a vlečeného vozidla. Závěr, že nevěnoval řízení dostatečnou pozornost, považuje za tvrzení s relativně neurčitou hypotézou, ve kterém rozhodující skutková okolnost není řečena přímo, ale je ponecháno na uvážení každého, aby si tuto hypotézu vymezil a doplnil, což orgány činné v trestním řízení učinily.

9. Z ústavního principu presumpce nevinny podle stěžovatele vyplývá pro obecné soudy povinnost při rozhodování o vině zvažovat též takovou verzi případu, která důvodně připouští, že vzhledem k okolnostem případu mohlo dojít ke způsobení škodlivého následku bez zavinění obviněného. K tomu odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 6. 1930 sp. zn. Rv I 1451/1929, které se týká případu, kdy osobní automobil byl vzat do vleku řidičem nákladního automobilu za účelem jeho dopravy. Při této dopravě byl osobní automobil poháněn motorickou silou vlekoucího automobilu a za tímto účelem byl připoután k nákladnímu automobilu řetězem. Nejvyšší soud ČR uzavřel, že řidič nákladního automobilu, který vzal vadné auto do vleku, vzal tím na sebe i provoz tohoto vadného automobilu, a že oba automobily tvořily, jde-li o otázku provozu, jeden celek, takže již z tohoto důvodu jsou řidič nákladního automobilu a majitel tohoto automobilu zodpovědní za škodu, jež způsobilo druhé vozidlo, které bylo vzato do vleku.

10. K otázce, že byl odsouzen osamoceně, ačkoliv se na vzniku dané dopravní nehody podílelo více osob, uvádí, že jde předně o posouzení poměru účasti na způsobení následku, resp. účinku. Podotýká, že v zásadě může být jeden nedbalostní delikt spáchán výlučně jedním pachatelem, přičemž výjimečně může být jeden nedbalostní delikt spáchán jednáním dvou nebo více osob, kdy jednání každé z nich sice směřuje k beztrestnému následku, ale dohromady páchají delikt. V posuzované věci tvořily posádku tažného (sc. vlečného) a taženého (sc. vlečeného) vozidla tři odpovědné osoby, a to stěžovatel jako řidič taženého (sc. vlečeného) vozidla, J. N. jako řidič tažného (sc. vlečného) vozidla a majitel obou vozů A. K., který je o odtah požádal a jel v tažném (sc. vlečném) vozidle spolu s J. N. Stěžovatel zdůrazňuje, že je-li u nedbalostních deliktů spolupachatelství pojmově vyloučeno, pak je třeba posuzovat odpovědnost souběžných pachatelů za celý následek podle vzájemného poměru jejich dílčích jednání k celému následku. Stěžovatel dále uvádí, že ohledně něho s přihlédnutím k uvedeným skutečnostem měly soudy aplikovat zásadu subsidiarity trestní represe.

11. V závěru ústavní stížnosti stěžovatel odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 4. 1. 2021 sp. zn. II. ÚS 1711/2020 (všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>), který se týká nedbalostního zavinění, a na usnesení ze dne 26. 9. 2013 sp. zn. III. ÚS 1837/2012 zabývající se situací, kdy obviněný při řízení automobilu nevěnoval pozornost řízení a nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem a stavu komunikace. Posledně zmíněné rozhodnutí však podle stěžovatele na posuzovanou věc nedopadá, neboť popis skutku spočívající v tom, že nevěnoval pozornost řízení, nezprostředkovává skutkovou okolnost trestného činu, pro který byla podána obžaloba. Podle odůvodnění rozhodnutí krajského soudu zprostředkovává to, že si byl vědom nevyhovujícího technického stavu vlečeného vozidla i nevhodnosti vozidla vlečného, které ztěžovalo výhled, i nevhodnosti použitého vlečného lana. To je ale podle stěžovatele jiný skutek, než pro který byla podána obžaloba.

III. Vyjádření účastníků řízení

12. Ústavní soud vyzval podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu účastníky řízení a vedlejší účastníky řízení, aby se vyjádřili k ústavní stížnosti.

13. Okresní soud ve vyjádření uvedl, že stěžovatel v ústavní stížnosti opakovaně uvádí námitky

směřující proti skutkovým zjištěním, které již uplatnil v odvolacím a dovolacím řízení a se kterými se rozhodující soudy řádně vypořádaly. V plném rozsahu proto odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí.

14. Krajský soud toliko odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí.

15. Nejvyšší soud ve svém vyjádření konstatoval, že učiněná skutková zjištění svědčí o tom, že stěžovatel zanedbal potřebnou míru opatrnosti, proto ob stojí závěr o jeho nedbalostním zavinění. K námitce stran odpovědnosti dalších osob uvedl, že soud je vázán obžalovací zásadou a nemůže rozhodovat o vině konkrétních osob, na něž obžaloba nebyla podána, a nemůže tak ani zvažovat otázku jejich trestné součinnosti. Vymezení "nevěnování dostatečné pozornosti řízení", jak je v komprimované podobě vyjádřeno ve skutkové větě, není podle Nejvyššího soudu neurčité, nýbrž je reálným popisem toho, co stěžovatel měl při řízení činit a co nečinil. Totožnost skutku podle něj byla zachována. Skutková zjištění svědčící o zavinění stěžovatele mají podle něj oporu v řádně provedených důkazech. Jde-li o otázku aplikace zásady subsidiarity trestní represe, znovu zopakoval, že stěžovatel v tomto ohledu nekonkretizoval své námitky a že není na Nejvyšším soudu, aby sám aktivisticky za dovolatele domýšlel či vůbec hledal argumenty na podporu jeho mimořádného opravného prostředku.

16. Okresní státní zastupitelství ve Vsetíně ve svém vyjádření odkázalo na svoji stížnost ze dne 27. 8. 2021 proti usnesení okresního soudu ze dne 26. 7. 2021 č. j. 2 T 124/2020-308, kterým byla předmětná věc podle § 222 odst. 2 trestního řádu postoupena k dalšímu projednání a rozhodnutí Městskému úřadu ve Vsetíně. Z obsahu stížnosti se podává, že bylo na stěžovateli, zda bude akceptovat podmínky přepravy vozidla za situace, kdy byl nevyhovující technický stav vlečeného vozidla a kdy bylo nevhodné i vozidlo vlečné. Podle učiněných skutkových zjištění měl dostatek času na to, aby na změnu směru jízdy do protisměrné části vozovky reagoval pootočením řízení, v čemž mu, udržoval-li by potřebnou pozornost a věnoval-li by se řízení, nic nebránilo. Protože tak nečinil, zaviněně vjel do protisměrné části vozovky.

17. Krajské státní zastupitelství v Ostravě - pobočka v Olomouci nevyužilo možnosti vyjádřit se k ústavní stížnosti, čímž nastoupila domněnka, že se vzdalo postavení vedlejšího účastníka řízení. Ústavní soud proto s ním jako s vedlejším účastníkem dále nejednal.

18. Nejvyšší státní zástupce ve svém vyjádření nepřisvědčil stěžovateli v tom jeho tvrzení, že v řízení nebylo prokázáno, že nevěnoval řízení dostatečnou pozornost. Poukazuje na to, že z vypracovaného znaleckého posudku vyplynulo, že z technického hlediska byl jednou z příčin nehody impuls odstředivé síly působící na vlečené vozidlo, a to současně s pozdní reakcí stěžovatele na vzniklou situaci. Právě pozdní reakce podle nejvyššího státního zástupce jednoznačně svědčí o nepozornosti, resp. nedbalosti stěžovatele, a to tím spíše, že si byl plně vědom ne zcela vyhovujícího technického stavu vlečeného vozidla a jeho horší ovladatelnosti, současně si byl vědom i nevhodnosti vozidla vlečeného, jakož i nevhodnosti použitého vlečného lana. Přes všechny nedostatky bylo podle nejvyššího státního zástupce v silách stěžovatele nehodě zabránit, věnoval-li by řízení pozornost a počínal-li by si při řízení technicky správně. Zjevná je podle něj i existence příčinné souvislosti, neboť stěžovatelovo nedbalé jednání bylo evidentně jednou z esenciálních podmínek vzniku předmětné nehody. Nepřisvědčil ani námitkám stěžovatele, že neměl být odsouzen osamoceně, a to s odkazem na zásadu obžalovací. Dodal, že u stěžovatele je trestní odpovědnost dovozována zejména z toho, že se nedostatečně věnoval řízení (ovládání) vlečeného vozidla, jež se vlivem odstředivé síly srazilo s protijedoucím vozidlem. Takové jednání i v souladu se zásadou gradace příčinné souvislosti představuje z hlediska způsobení následku příčinu dostatečně významnou (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2016 sp. zn. 6 Tdo 903/2016, publikované pod č. [32/2017](#) Sb. rozh. tr., bod 36.), byť k danému následku zřejmě přispěla i další porušení právních předpisů, třeba osobami od stěžovatele odlišnými. Závěr soudů o porušení důležité povinnosti stěžovatelem je tak

podle nejvyššího státního zástupce udržitelný. Za neopodstatněnou označil také námitku porušení zásady subsidiarity trestní represe.

19. Stěžovatel následně využil svého práva repliky, v níž mimo již řečeného zdůrazňuje, že v momentu autonehody učinil jako řidič vlečeného vozu vše, co bylo v jeho možnostech, aby srážce zabránil, že v řízení nebylo prokázáno, že by v okamžiku nehody nevěnoval řízení dostatečnou pozornost, a že předmětem obžaloby není porušení zákona o silničním provozu s ohledem na nevyhovující technický stav tažného (sc. vlečného) a taženého (sc. vlečeného) vozidla. Znovu poukazuje také na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Rv I 1451/1929.

IV. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

20. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení. Shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž byla vydána rozhodnutí napadená v ústavní stížnosti. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Jeho ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario), neboť vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva.

IV. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

21. Ústavní soud ustáleně judikuje, že je podle čl. 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti a tuto svoji pravomoc vykonává mimo jiné tím, že podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy rozhoduje o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod [srov. též § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Není součástí soustavy soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy), není jim instančně nadřizen, a nezasahuje do rozhodovací činnosti soudů vždy, když došlo k porušení "běžné zákonnosti nebo k jiným nesprávnostem", ale až tehdy, představuje-li takové porušení zároveň porušení ústavně zaručeného základního práva nebo svobody [srov. např. náleží Ústavního soudu ze dne 25. 1. 1995 sp. zn. II. ÚS 45/94 (N 5/3 SbNU 17), všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>]. V řízení o ústavní stížnosti tedy není sama o sobě významná námitka "nesprávnosti" napadeného rozhodnutí, a není rozhodné, je-li dovozována z hmotného či procesního (podústavního) práva.

22. Podstatou ústavní stížnosti stěžovatele je jeho námitka, že z provedených důkazů nikdy nevyšlo najevo, že by nevěnoval řízení taženého (sc. vlečeného) automobilu dostatečnou pozornost, přičemž současně poukazuje na to, že posádka tažného (sc. vlečného) a taženého (sc. vlečeného) vozidla tvořily tři odpovědné osoby a že odpovědnost souběžných pachatelů za celý následek je třeba v dané věci posuzovat podle vzájemného poměru jejich dílčích jednání k celému následku.

23. Ústavní soud po posouzení věci shledal, že ústavní stížnost stěžovatele je důvodná, neboť napadenými rozhodnutími bylo porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny a princip presumpce nevinny podle čl. 40 odst. 2 Listiny.

a) Obecná východiska

24. Právní stát zajišťuje ochranu základních práv a svobod soudní mocí, což je rozvedeno především v úpravě práva na spravedlivý proces v hlavě páté Listiny. Z myšlenky právního státu proto logicky vychází i celé pojetí trestního řízení, kterým dochází k významnému zásahu do základních práv a života jednotlivce, neboť může vyústit mimo jiné do uložení trestu odnětí svobody. Proto musí mít takový zásah dostatečně silné ospravedlnění. Podle ustálené judikatury Ústavního soudu z pohledu

procesněprávního musí být jednoznačně zjištěno a prokázáno, že se skutek, který je předmětem obžaloby, objektivně stal, že představuje skutečně závažnou hrozbu pro společnost jako celek a že odsouzená osoba je skutečně tou, která toto jednání spáchala nebo se na jeho páčání podílela [srov. např. nález ze dne 6. 6. 2006 sp. zn. IV. ÚS 335/05 (N 116/41 SbNU 453)]. Ke zjištění a osvědčení těchto skutečností slouží důkazní prostředky, jimiž má být prokázáno mimo jakoukoli rozumnou pochybnost, že je obviněný (resp. obžalovaný) vinen.

25. Ústavní soud v této souvislosti dále připomíná, že jeho úkolem není přehodnocovat důkazy provedené trestním soudem v hlavním líčení či veřejném zasedání, a to již s ohledem na zásadu ústnosti a bezprostřednosti [srov. např. nález ze dne 20. 6. 1995 sp. zn. III. ÚS 84/94 (N 34/3 SbNU 257)], neboť Ústavní soud by mohl provedené důkazy hodnotit odchylně jen tehdy, jestliže by je provedl znovu. Ústavní soud se tak může zabývat správností hodnocení důkazů obecnými soudy, jen zjistí-li, že v řízení byly porušeny ústavní procesní principy nebo pokud jsou skutková zjištění, o něž se opírají vydaná rozhodnutí, v extrémním nesouladu s vykonanými důkazy [srov. např. nález ze dne 30. 11. 1995 sp. zn. III. ÚS 166/95 (N 79/4 SbNU 255) či usnesení ze dne 14. 1. 2004 sp. zn. III. ÚS 376/03 (U 1/32 SbNU 451)], kvůli čemuž se výsledek dokazování jeví jako naprosto nespravedlivý a věcně neudržitelný.

26. Každé trestní stíhání představuje prima facie střet mezi právem na osobní svobodu a veřejným zájmem reprezentovaným státní mocí označit škodlivá jednání pro společnost jako celek a pravomocí trestat pachatele takových jednání, a proto musí probíhat podle zásad spravedlivého procesu, kam se řadí i princip presumpce nevinoty zakotvený v čl. 40 odst. 2 Listiny [srov. nález ze dne 17. 5. 2007 sp. zn. IV. ÚS 260/05 (N 86/45 SbNU 259)]. K tomu je vhodné uvést, že pravidlo in dubio pro reo, které vychází právě z principu presumpce nevinoty, vyžaduje, aby to byl stát, kdo nese konkrétní důkazní břemeno. Obsahem pravidla in dubio pro reo pak je, že není-li v důkazním řízení dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. jsou-li přítomny důvodné pochybnosti ve vztahu ke skutku či osobě pachatele, jež nelze odstranit ani provedením dalšího důkazu, je nutno rozhodnout ve prospěch obžalovaného [srov. nález ze dne 12. 1. 2009 sp. zn. II. ÚS 1975/08 (N 7/52 SbNU 73) nebo nález ze dne 5. 3. 2010 sp. zn. III. ÚS 1624/09 (N 43/56 SbNU 479)]. Ani vysoký stupeň podezření přitom sám o sobě není s to vytvořit zákonný podklad pro odsuzující výrok. Trestní řízení tedy vyžaduje ten nejvyšší možný stupeň jistoty, který lze od lidského poznání požadovat, alespoň na úrovni obecného pravidla "prokázání mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost" [nález ze dne 20. 9. 2006 sp. zn. I. ÚS 553/05 (N 167/42 SbNU 407)].

27. Orgány činné v trestním řízení jsou tedy povinny postupovat nestranně a stejně pečlivě objasňovat okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch obviněného (§ 2 odst. 5, § 164 odst. 3 trestního řádu), musí se objektivně vypořádat s obhajobou a jí navrženými důkazy, protože důkaz provedený v trestním řízení je jediným prostředkem, jímž stát prokazuje spáchání trestného činu obviněným a odůvodňuje uložení trestu. Uplatnění principu presumpce nevinoty a z ní vyvozeného pravidla in dubio pro reo je namíste, dospěje-li soud po vyhodnocení všech v úvahu přicházejících důkazů k závěru, že není možné se jednoznačně přiklonit k žádné ze skupiny odporujících si důkazů, takže zůstávají pochybnosti o tom, jak se skutkový děj odehrál. Zároveň však Ústavní soud připomíná, že dospěje-li soud po vyhodnocení důkazní situace k závěru, že jedna ze skupiny důkazů je pravdivá, že její věrohodnost není ničím zpochybněna a úvahy vedoucí k tomuto závěru zahrne do odůvodnění svého rozhodnutí, nejsou splněny podmínky pro uplatnění pravidla in dubio pro reo, neboť soud tyto pochybnosti nemá.

28. Součástí práva na soudní ochranu a ústavních záruk řádného procesu vyplývajících zejména z čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva") je požadavek náležitého odůvodnění soudních rozhodnutí [srov. např. nález ze dne 20. 6. 1995 sp. zn. III. ÚS 84/94 (N 34/3 SbNU 257), nález ze dne 11. 2. 2004 sp. zn. Pl. ÚS 1/03 (N 15/32 SbNU 131, č. [153/2004](#) Sb.)]. Smyslem odůvodnění je především seznámení účastníků řízení s

úvahami, na nichž rozhodující orgán založil své rozhodnutí, a též dodržení principu vyloučení libovůle. Požadavkem na řádné odůvodnění je nutno rozumět přiměřenou míru odůvodnění. Jako celek odůvodnění rozhodnutí musí účastníkům řízení umožňovat seznatelnost těch úvah soudu, jež byly relevantní pro výsledek řízení, a tím jeho přezkoumatelnost z hlediska zákonnosti i věcné správnosti.

29. Má-li soudní rozhodnutí obstát z hlediska ústavněprávního přezkumu, musí z jeho odůvodnění vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé, přičemž jím učiněná skutková zjištění nesmějí být v extrémním nesouladu s vykonanými důkazy (srov. usnesení ze dne 23. 9. 2005 sp. zn. III. ÚS 359/05). Podle ustálené judikatury Ústavního soudu je extrémní nesoulad dán rovněž tehdy, nemají-li skutková zjištění obecných soudů žádnou obsahovou spojitost s provedenými důkazy nebo nevyplývají-li z těchto důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů hodnocení, případně pokud hodnocení důkazů v napadeném rozhodnutí zcela absentuje.

30. Dále platí, že v trestním právu se uplatňuje zásada subsidiarity trestní represe a že trestní právo představuje v systému právní regulace příslovečné ultima ratio. To znamená, že nikoliv každé jednání, které se ukáže být iracionálním, nehospodárným či dokonce protiprávním, je nutně i jednáním, které by mělo být potrestáno prostředky trestního práva. Podmínky trestnosti činu je třeba interpretovat ve světle zásad trestního práva, mezi které patří i zásada subsidiarity trestní represe a z ní vyplývající princip ultima ratio. Podle tohoto principu je trestní právo právem, jehož prostředky mají a musejí být užívány tehdy a jen tehdy, nepřichází-li užití jiných prostředků právního řádu v úvahu, neboť již byly vyčerpány nebo jsou zjevně neúčinné či nevhodné. Užití trestněprávního postupu, aniž by dostatečně účinné prostředky jiných právních odvětví (zejména prostředky soukromoprávní - a při jejich nedostatečnosti sankce správní), byly, jsou-li dostupné, případně použity, by byl v rozporu se zásadou subsidiarity trestní represe, která vyžaduje, aby stát uplatňoval prostředky trestního práva zdrženlivě, tedy jen v případech, kde jiné právní prostředky selhávají nebo nejsou efektivní. Neaplikují-li obecné soudy zásadu subsidiarity trestní represe, ačkoliv skutkové okolnosti svědčí o tom, že k tomu byly splněny podmínky, je porušen ústavní princip nullum crimen, nulla poena sine lege zakotvený v čl. 39 Listiny [viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 4. 8. 2010 sp. zn. II. ÚS 1098/10 (N 155/58 SbNU 321)].

31. Trestní odpovědnost je založena na zásadě odpovědnosti za zavinění - tedy, že bez zavinění nemůže jít o trestný čin (nullum crimen sine culpa). Naplnění skutkové podstaty trestného činu musí být vždy důsledkem zaviněného jednání, a to nejméně ve formě nevědomé nedbalosti, která podle § 16 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku nastane v případě, kdy pachatel nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Pro vyhodnocení, zda byl trestný čin spáchán z nedbalosti, musí obecné soudy zjistit, zda obviněný zachoval potřebnou míru opatrnosti - předvídatelnost způsobení poruchy. Nedbalostní zavinění vyjadřuje vnitřní stav mysli pachatele v době jednání a jeho subjektivní vztah k němu. Zanedbání potřebné míry opatrnosti jako předpoklad nedbalostního zavinění je třeba vyvozovat z konkrétních skutkových okolností, řádně prokázaných před obecnými soudy. Povinnost a možnost předvídat porušení chráněného zájmu musí být dána současně. Chybí-li jedna složka, jde o čin nezaviněný (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2008 sp. zn. 5 Tdo 10/2008).

32. Pro oblast dopravy je třeba akcentovat, že hranice okolností, které řidič může či nemůže předvídat, nelze dovozovat pouze hypoteticky, ale je třeba vycházet z objektivních okolností konkrétní dopravní situace, která může být charakterizována celou řadou faktorů. Z hlediska zavinění z nedbalosti to pak znamená, že kromě míry povinné opatrnosti vyplývající z pravidel silničního provozu zde existuje i subjektivní vymezení, jež spočívá v míře opatrnosti, kterou je schopen řidič v konkrétním případě vynaložit. O zavinění z nedbalosti může jít pouze tehdy, jsou-li povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem dány

současně, nedostatek této jedné složky v daném případě znamená, že uvedený čin obviněného je činem nezaviněným (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2001 sp. zn. 3 Tz 182/2001, publikované v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, Praha: C. H. Beck, svazek 11/2002, č. T 279.).

b) Aplikace obecných východisek na posuzovanou věc

33. V posuzované věci bylo obžalobou stěžovateli kladeno za vinu spáchání přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku, kterého se měl dopustit tím, že nevěnoval dostatečnou pozornost řízení automobilu vlečeného na vlečném laně v táhlé pravotočivé zatačce, v důsledku čehož přejel částečně do protisměrného jízdního pruhu, kde se střetnul s protijedoucím osobním motorovým vozidlem řízeným A. Ch., čímž porušil zejména § 5 odst. 1 písm. b) a § 11 odst. 1 zákona o silničním provozu. Při dané nehodě A. Ch. utrpěl zhmoždění hrudníku a řezné rány čela a stěžovatel utrpěl těžkou újmu na zdraví. Pro závěr o vině přečinem ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku je důležité, že k naplnění této skutkové podstaty nestačí pouhé jednání pachatele způsobující poškozenému ublížení na zdraví ve smyslu § 122 odst. 1 trestního zákoníku, ale toto jednání musí současně naplňovat znak porušení důležité povinnosti vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, přičemž porušení důležité povinnosti je zde na rozdíl od přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 trestního zákoníku, kde jde o zvlášť přitěžující okolnost podle odstavce 2, znakem základní skutkové podstaty (odstavec 1). Podle ustálené judikatury, spolupůsobilo-li při vzniku určitého následku trestného činu více různých příčin, lze učinit závěr, že pachatel svým jednáním (ne)naplnil zákonný znak spočívající v porušení důležité povinnosti uložené pachateli zákonem nebo vyplývající z jiných skutečností ve smyslu § 148 odst. 1 trestního zákoníku, až po pečlivém vyhodnocení všech konkrétních okolností skutku a významu a důležitosti každé příčiny pro vzniklý následek v souladu s principem gradace příčinné souvislosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2016 sp. zn. 15 Tdo 944/2015, publikované pod č. [32/2016](#) Sb. rozh. tr., a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2016 sp. zn. 6 Tdo 903/2016, publikované pod č. [32/2017](#) Sb. rozh. tr.).

34. Není sporu o tom, že při dané dopravní nehodě byl zraněn poškozený a rovněž stěžovatel, který utrpěl nejzávažnější zranění a na průběh dopravní nehody si nepamatuje. Sporné ale je, zda tento následek dopravní nehody vznikl v příčinné souvislosti se zaviněným (nedbalostním) jednáním stěžovatele, které je mu ve skutkové větě výroku o vině v napadeném rozsudku okresního soudu kladeno za vinu, a to, že při jízdě nevěnoval řízení uvedeného automobilu dostatečnou pozornost, v důsledku čehož při průjezdu táhlou pravotočivou zatačkou přejel částečně do protisměrného jízdního pruhu, s tím, že mělo naplňovat zejména § 5 odst. 1 písm. b) a § 11 odst. 1 zákona o silničním provozu s důsledkem vyjádřeným v právní větě tohoto rozsudku, že tím porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona.

35. Ústavní soud předně považuje za nutné podotknout, že příslušné státní zastupitelství z neznámých a nepochopitelných důvodů zahájilo trestní stíhání v dané věci pouze proti stěžovateli, nikoli též proti řidiči vlečeného vozidla, příp. i majiteli vlečeného vozidla, který stěžovatele a J. N. prokazatelně o odtazení vozidla požádal. Tím státní zastupitelství vytvořilo pro rozhodující soudy nevhodnou situaci s ohledem na hodnocení příčinné souvislosti (zejména z hlediska gradace příčinné souvislosti), dále zavinění stěžovatele a naplnění znaku porušení důležité povinnosti uložené mu podle zákona. Ani to však rozhodující soudy nezabývá povinnosti řádně se s otázkami příčinné souvislosti, zavinění stěžovatele a naplnění znaku porušení důležité povinnosti uložené mu podle zákona vypořádat nejen osamoceně ve vztahu ke stěžovateli, ale i s přihlédnutím k jednání všech osob, které se na nehodovém ději podílely, což v posuzovaném případě obecné soudy neučinily, a to bez toho, aby v rozporu se zásadou obžalovací činily závěry o jejich vině z hlediska žalovaného trestného činu přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku či jiného v úvahu přicházejícího trestného činu.

36. Pro trestné činy v dopravě, u nichž se z hlediska subjektivní stránky vyžaduje nedbalost ve smyslu § 16 trestního zákoníku, je významné, že řidič motorového vozidla odpovídá za škodlivý následek dopravní nehody, který mohl předvídat nebo alespoň měl a mohl předvídat, přičemž zavinění musí zahrnovat vývoj příčinné souvislosti i znak porušení důležité povinnosti. Základním předpokladem trestní odpovědnosti je bezpečné zjištění příčinného působení jednání obviněného na společenské vztahy chráněné trestním zákonem a toho, zda toto jednání nese znaky zavinění ve smyslu § 15 a 16 (srov. č. [46/1963](#) Sb. rozh. tr.). Zavinění totiž musí zahrnovat všechny znaky charakterizující objektivní stránku trestného činu, tedy i příčinný vztah mezi jednáním pachatele a následkem trestného činu (č. [20/1981](#) Sb. rozh. tr.). Vývoj příčinné souvislosti musí být zahrnut zaviněním alespoň v hrubých rysech (srov. č. 69/1953, č. 20/1981 a č. [21/1981](#) Sb. rozh. tr.). Při posuzování okolností, které může či nemůže řidič předvídat, je třeba vycházet z konkrétní dopravní situace. Z hlediska zavinění z nedbalosti to znamená, že kromě míry povinné opatrnosti vyplývající z pravidel silničního provozu zde existuje i její subjektivní vymezení, vztahující se k míře opatrnosti, kterou je schopen řidič v konkrétním případě vynaložit. O zavinění z nedbalosti může jít pouze tehdy, jsou-li povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem dány současně (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2001 sp. zn. 3 Tz 182/2001, publikováno pod č. [43/2002](#) Sb. rozh. tr.).

37. Z hlediska posuzování skutečnosti, zda stěžovatel v okamžiku dopravní nehody věnoval či nevěnoval řízení dostatečnou pozornost, je třeba poukázat na výpověď řidiče protijedoucího vozidla svědka A. Ch., který popsal moment, kdy došlo k dopravní nehodě, jako okamžik, kdy protijedoucí auto vyjelo do protisměru, a to nikoliv agresivně, nýbrž plynule (viz č. l. 154 spisu okresního soudu). Podle výpovědi na místě přítomného policisty prap. Jaroslava Zajíčka bylo v daném případě velmi složité určit zavinění. Mimo jiné uvedl, že řidič tažného (sc. vlečného) vozidla mohl v zatáčce přidat plyn, na což řidič taženého (sc. vlečeného) vozidla nemusel stihnout zareagovat (viz č. l. 154 spisu okresního soudu).

38. Okresní soud s ohledem na uvedenou důkazní situaci přibral znalce Ing. Františka Kouřila z oboru dopravy se specializací na dopravní nehody. Ze znaleckého posudku mimo jiné vyplynulo, že pro vlečení osobního vozidla Golf bylo zvoleno vlečné nákladní vozidlo Ford Transit nevhodné a z technického hlediska nepřijatelné, neboť jeho skříň značně šířky a výšky (s nástavbou) vytvářela pro protijedoucí vozidla oblast zakrytého výhledu a neprosklené zadní dveře skříňe neumožňovaly řidiči tažného (sc. vlečného) vozidla řádnou vizuální kontrolu vzad vnitřním středovým zpětným zrcadlem na tažené (sc. vlečené) osobní vozidlo. Řidič taženého (sc. vlečeného) vozidla měl tak výrazně omezený výhled dopředu. Tyto okolnosti podle znalce s vysokou pravděpodobností měly souvislost a přímý vliv se vznikem předmětné dopravní nehody. Dále se ze znaleckého posudku podává, že vlečené vozidlo při vlečení na laně před střetem jelo bez funkce motoru a tedy bez funkce posilovače řízení a posilovače brzd. Délka tažného nastavovaného lana přesahovala o cca 1,8 m předepsanou délku spojnice mezi vozidly. Znalec poukázal na to, že řidiči tažného i taženého (sc. vlečného i vlečeného) vozidla měli technické předpoklady zjistit a vědět o všech výše uvedených okolnostech a měli technické předpoklady při správné reakci na tyto okolnosti zvolit odtah vozidla odtahovou službou. V příčinné souvislosti s pohybem taženého (sc. vlečeného) vozidla před střetem přes střed vozovky mohl být podle znalce impuls odstředivé síly působící na vlečené vozidlo v oblouku zatáčky ve stoupání, který mohl vzniknout po přidání plynu řidičem tažného (sc. vlečného) vozidla v daném místě současně s pozdní reakcí řidiče vozidla taženého (sc. vlečeného).

39. Na základě popsaných skutečností znalec uzavřel, že to, které z uvedených nepříznivých okolností se více nebo méně podílely na pohybu taženého (sc. vlečeného) vozidla bezprostředně před kritickým střetem, nebylo možno z předložených důkazů z technického hlediska jednoznačně určit. Šlo podle něj patrně o souhru více uvedených okolností. Rychlost jízdy tažného (sc. vlečného) vozidla s taženým (sc. vlečeným) vozidlem v okamžiku střetu byla podle výpočtu znalce v možném rozmezí

43 až 47 km/h. Řidič vozidla Škoda Yeti A. Ch. při jízdě před nehodou neměl žádné technické předpoklady nehodě zabránit ani snížit její následky. V příčinné souvislosti se vznikem kolizní situace a následným střetem vozidel bylo podle něj z technického hlediska výhradně počínání řidičů J. N. a stěžovatele.

40. Znalec, stejně jako prap. Jaroslav Zajíček, se tak shodli v tom, že ke střetu vozidel mohlo dojít v důsledku odstředivé sídly působící na tažené vozidlo v oblouku zatáčky ve stoupání, kdy impuls mohl vzniknout po přidání plynu řidičem vlečného vozidla současně s určitou reakcí řidiče vlečeného vozidla a jeho korekcí řízení (s nefunkčním posilovačem řízení značně ztíženou). Nebylo však zjištěno, zda je pozdní reakce stěžovatele z technického hlediska doložitelná. Podle zjištěných skutkových okolností odpovědnost za dopravní nehodu jistě nenesl jen stěžovatel, ale i řidič vlečného vozidla J. N. a případně rovněž majitel taženého vozidla A. K., když bylo třeba zvlášť hodnotit význam a důležitost každé příčiny pro vznik následku (srov. již zmíněná rozhodnutí publikovaná pod č. 32/2016 a č. [32/2017](#) Sb. rozh. tr.), a to z hlediska viny stěžovatele, aniž by bylo třeba se zabývat případnou trestní odpovědností J. N. a A. K.

41. Podstatné navíc je, že ač ze strany stěžovatele i J. N. nepochybně došlo k porušení § 34 odst. 2, 3 zákona o silničním provozu, které se týká vlečení motorových vozidel, resp. § 4 písm. a), b) [příp. i § 5 odst. 1 písm. a)] zmíněného zákona, porušení těchto ustanovení zákona o silničním provozu mělo sice podle závěrů okresního soudu uvedených v odůvodnění jeho napadeného rozsudku souvislost se vznikem nehody, ale toto právní posouzení neplyne z popisu skutku v tzv. skutkové větě, ve které nejsou tato ustanovení uvedena. Podle tzv. skutkové věty výroku o vině v napadeném rozsudku okresního soudu byla rozhodující a bezprostřední příčinou nehody okolnost, že stěžovatel nevěnoval řízení vlečeného vozidla dostatečnou pozornost, v důsledku čehož při průjezdu táhlou pravotočivou zatáčkou přešel částečně do protisměrného jízdního pruhu, a tímto jednáním porušil zejména § 5 odst. 1 písm. b) a 11 odst. 1 zákona o silničním provozu. Tato skutečnost však z žádného provedeného důkazu jednoznačně nevyplývá, a to vzhledem k nejednoznačnému vyjádření znalce neplyne ani ze zmíněného znaleckého posudku z oboru dopravy se specializací na dopravní nehody, přičemž stěžovatel toto zjištění ve svých postupně podávaných opravných prostředcích neguje. Jak již bylo uvedeno, zmiňuje se o ní jen uvedený znalecký posudek, ovšem s tím, že to, které z uvedených nepříznivých okolností se více nebo méně podílely na pohybu vlečeného vozidla bezprostředně před kritickým střetem, nebylo možno z předložených důkazů z technického hlediska jednoznačně určit. Šlo podle znalce "patrně o souhru více uvedených okolností". V řízení tak nebylo jednoznačně prokázáno, co bylo skutečnou příčinou dopravní nehody a jakým podílem se na vzniku dopravní nehody podílel právě stěžovatel, neboť možností vzniku průběhu nehody bylo víc, což právě znalec vyjádřil tím, že "patrně" šlo o souhru více uvedených okolností, když taková formulace nesvědčí o shora uvedeném nejvyšším možném stupni jistoty, který lze od lidského poznání požadovat, alespoň na úrovni obecného pravidla "prokázání mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost" (srov. nález sp. zn. I. ÚS 553/05). Z tohoto hlediska nebyl zatím provedeným dokazováním prokázán příčinný vztah uvedeného údajného jednání stěžovatele, spočívajícího v nevěnování dostatečné pozornosti řízení vlečeného vozidla s následkem. Za takové situace nelze vycházet z domněnek či nějaké pravděpodobnosti, zvláště když z hlediska § 148 odst. 1 trestního zákoníku nestačí jen příčinná souvislost mezi veškerým jednáním stěžovatele a následkem ublížení na zdraví u poškozeného, ale je také nutné, aby k tomu došlo při porušení důležité povinnosti vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené mu podle zákona. Přitom za porušení důležité povinnosti ve smyslu § 148 odst. 1 trestního zákoníku není možno mechanicky považovat každé porušení příslušného předpisu, ale jen takové povinnosti, jejíž porušení má zpravidla za následek nebezpečí pro lidské zdraví, může-li tedy jejím porušením snadno dojít k ublížení na zdraví (srov. č. [11/1964](#) Sb. rozh. tr.). Aby bylo možné uznat, že jde o porušení důležité povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené podle zákona, musí soud zjistit, že mezi porušením této povinnosti a následkem trestného činu ve formě ublížení na zdraví je

příčinná souvislost (srov. č 31/1966 Sb. rozh. tr., shodně č. 39/1963 a č. [5/1962](#) Sb. rozh. tr.).

42. Rozhodující obecné soudy, aniž by se zabývaly otázkou, kdo byl hlavním viníkem dané dopravní nehody, bez dalšího učinily závěr, že jednání stěžovatele bylo příčinou významnou pro vznik následku v podobě ublížení na zdraví poškozeného A. Ch. s tím, že věnoval-li by se stěžovatel plně řízení a adekvátně zareagoval na dopravní situaci pootočením řízení, k dopravní nehodě by nedošlo. Z odůvodnění jejich rozhodnutí se shodně podává, že ze závěrů znaleckého posudku je zřejmé, že stěžovatel mohl reagovat na změnu směru jízdy, který mohl být vyvolán při průjezdu pravotočivou zatáčkou, a zabránit tak svou včasnou reakcí přejetí do protisměru, což neučinil z důvodu, že nevěnoval řízení dostatečnou pozornost. Žádný takový závěr však ze znaleckého posudku nevyplývá (sub body 35 a 38 až 41). Ač znalec nevyloučil možnost, že v příčinné souvislosti s pohybem vlečeného vozidla před střetem mohl být impuls odstředivé síly působící na vlečené vozidlo, který mohl vzniknout po přidání plynu řidičem vlečeného vozidla, soudy se touto otázkou blíže nezabývaly; navíc vůbec ne v souvislosti s porušením důležité povinnosti uložené stěžovateli podle zákona. Za důkazní situace, kdy se jednoznačně nepodařilo prokázat příčinu dopravní nehody ve vztahu k prokázanému jednání stěžovatele, neboť v úvahu přicházelo více variant, když podle znalce Ing. Františka Kouřila to, které z uvedených nepříznivých okolností se více nebo méně podílely na pohybu taženého vozidla bezprostředně před kritickým střetem, nebylo možno z předložených důkazů z technického hlediska jednoznačně určit, neměl soud jinou možnost, než rozhodnout v souladu se zásadou in dubio pro reo ve prospěch stěžovatele.

43. Přisvědčit nelze rozhodujícím soudům ani v tom jejich závěru, že stěžovatel tím, že dobrovolně usedl za volant taženého vozidla, které mělo nevyhovující technický stav (jízda bez funkce posilovače řízení a posilovače brzd), bez dalšího porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona. Minimálně nelze pochybovat o tom, že stěžovatel nemohl na sebe převzít odpovědnost za způsob řízení vlečeného vozidla, což mohlo být podle závěrů znaleckého posudku ve smyslu jeho závěrů též rozhodující příčinou dané dopravní nehody.

44. Při posuzování naplnění znaku "důležitá povinnost" nelze přehlížet dosavadní judikaturu, ze které se podává, že za porušení důležité povinnosti lze považovat jen porušení takové povinnosti, jejíž porušení za dané situace zpravidla podstatně zvyšuje nebezpečí pro lidský život nebo zdraví (srov. stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29. 6. 1984 sp. zn. Tpjf 23/84, publikováno pod č. [36/1984](#) Sb. rozh. tr.). Porušení důležité povinnosti patří mezi formální znaky základní skutkové podstaty přečinu podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku. Okolnost, že za špatný technický stav vozidla odpovídají ještě další osoby, není důvodem, který by sám o sobě vylučoval naplnění znaku porušení důležité povinnosti u řidiče. Je však třeba ji zvážit z hlediska povahy a závažnosti trestného činu (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 16. 5. 1988 sp. zn. 1 Tz 15/88, publikováno pod č. [34/1989](#) Sb. rozh. tr.) a důležitosti každé příčiny pro vzniklý následek v souladu s principem gradace příčinné souvislosti (viz sub bod 33).

45. Spolupůsobilo-li při vzniku určitého následku trestného činu více různých příčin, lze učinit závěr, zda pachatel svým jednáním naplnil či nenaplnil zákonný znak spočívající v porušení důležité povinnosti uložené pachateli zákonem nebo vyplývající z jiných skutečností (např. ve smyslu § 148 odst. 1 trestního zákoníku), až po pečlivém vyhodnocení všech konkrétních okolností skutku a významu a důležitosti každé příčiny pro vzniklý následek v souladu s principem gradace příčinné souvislosti. Jinými slovy je nezbytné, aby porušení konkrétní povinnosti považované za důležitou bylo v souladu s principem gradace příčinné souvislosti zásadní příčinou vzniku následku (účinku). Spolupůsobilo-li při vzniku následku více příčin (např. jednání obžalovaného a jiné osoby), je třeba z hlediska povahy znaku "porušení důležité povinnosti" vždy zkoumat konkrétní okolnosti skutku a zvláště hodnotit význam a důležitost každé příčiny pro vznik následku. Závěr o důvodnosti aplikace

zákonného znaku spočívajícího v tom, že pachatel příslušný trestný čin spáchal též proto, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona, je namístě učinit tehdy, bylo-li toto porušení v rozhodující míře kauzální pro vznik následku. Naopak v případech, kdy se na jeho vzniku významným způsobem spolupodílelo jednání jiné osoby, důvod k jeho užití nenastává (srov. již uvedená usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 15 Tdo 944/2015 či sp. zn. 6 Tdo 903/2016).

46. Jak již bylo shora uvedeno, z výsledků provedeného dokazování v posuzovaném případě nelze dovodit, že by se na vyvolání dopravní nehody, příp. nastalého porušení zdraví, podílel sám stěžovatel. Naopak z učiněných skutkových zjištění jednoznačně vyplývá, že v příčinné souvislosti se vznikem kolizní situace a následným střetem vozidel bylo zřejmě počínání obou řidičů vlečného vozidla a vlečeného vozidla při jízdě před nehodou. Ani při tomto zjištění se však soudy nezabývaly otázkou, co bylo primární či zásadní příčinou dopravní nehody, resp. jaký podíl na vzniku následku dopravní nehody nese stěžovatel a jaký podíl nese řidič vlečného vozidla J. N., příp. majitel vozidla A. K., a to aniž by se soudy vyslovovaly k jejich vině či nevině přečinem ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku.

47. S ohledem na nyní posuzovanou věc je potřeba zdůraznit povahu účastníky silničního provozu řízených vozidel. I když nelze zcela zaměňovat soustavu vlečného a vlečeného vozidla s nákladním tahačem s návěsem, přesto považuje Ústavní soud v této věci za případnou stěžovatelem odkazovanou judikaturu, kterou je třeba použít ale jen přiměřeně, neboť je známou notorií, že souprava nákladního tahače s návěsem je hůře ovladatelná než osobní automobil, a při střetu s ní dochází k závažným a tragickým následkům, proto jsou řidiči takových souprav povinni být opatrnější právě v takových situacích, při nichž dochází k vybočení návěsu, který je obzvláště v jízdě z kopce a v zatáčkách ještě hůře ovladatelný než jiné běžné osobní nebo nákladní vozidlo bez návěsu. Právě s ohledem na tyto skutečnosti má řidič nákladního tahače dbát zvýšené pozornosti na to, aby se s celým tahačem a jeho návěsem držel ve svém jízdním pruhu. Při posouzení závažnosti nedodržení pravidel silničního provozu se zřetelem na vznik a závažnost možných následků je rozhodně třeba vyšší míru obezřetnosti očekávat na straně toho řidiče, který řídí nákladní tahač s návěsem (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2009 sp. zn. 8 Tdo 1299/2009).

48. Podle Ústavního soudu není jakýchkoliv pochybností o tom, že vozidlo vlečené na vlečném laně (navíc bez funkce posilovače řízení a posilovače brzd, jak tomu bylo v posuzované věci) je, stejně jako nákladní tahač s návěsem, rovněž hůře ovladatelné, proto by i řidiči vlečného a vlečeného vozidla měli dbát zvýšené pozornosti, aby obě vozidla udrželi ve svém jízdním pruhu. Stěžovatel i řidič tažného vozidla této povinnosti ve vzájemné součinnosti nepochybně nedostáli, neboť nezajistili, aby nedošlo k vybočení taženého vozidla. V této souvislosti je však třeba se zabývat jejich podílem na plnění uvedené povinnosti, a to zejména ve vztahu ke stěžovateli, vůči kterému (na rozdíl od J. N.) byla podána obžaloba. V souvislosti s tím je třeba ještě zdůraznit, že možnosti stěžovatele coby řidiče vlečeného vozidla ovlivňovat způsob jízdy byly značně omezené, a to nejen zejména s ohledem na to, že způsob jízdy vlečného i vlečeného vozidla určoval především řidič vlečného automobilu J. N., dále s přihlédnutím k nevyhovujícímu technickému stavu vlečeného vozidla, ale také z toho důvodu, že vlečné lano mělo nesprávnou délku a i vlečné vozidlo bylo nevhodné, neboť mu ztěžovalo výhled, na čemž se podílel i zadavatel odtahování A. K. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2016 sp. zn. 6 Tdo 1083/2016 a rovněž rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 20. 6. 1930 sp. zn. Rv I 1451/1929, se kterými se soudy v napadených rozhodnutích dostatečně nevypořádaly). V každém případě však bylo povinností rozhodujících soudů posoudit, jak se na vzniklém následku každý z řidičů podílel, což neučinily a této povinnosti tak nedostály. Posuzování těchto rozhodných okolností se obecné soudy nemohou vyhnout jen s poukazem na nutnost respektovat zásadu obžalovací (viz bod 13 odůvodnění usnesení krajského soudu a bod 46 usnesení Nejvyššího soudu), jejíž podstatou je pravidlo, že řízení před soudem je možné pouze na základě konkrétního podání státního zástupce (obžaloby v širším slova smyslu), a ani tvrzením, že o vině dalších osob tedy nebylo možno v tomto

řízení rozhodnout, neboť jak již bylo opakovaně uvedeno, zde nejde o rozhodování o vině dalších osob přečinem ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku, čemuž skutečně brání zásada obžalovací, ale o posouzení jakou měrou se na vzniku následku a naplnění znaku porušení důležité povinnosti zejména z hlediska gradace příčinné souvislosti podílelo jednání každého z řidičů, příp. i dalších osob zúčastněných na nehodě, a to z hlediska viny stěžovatele.

49. K tomu lze poukázat ovšem i na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2002 sp. zn. 3 Tz 317/2001 (publikovaný v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, Praha: C. H. Beck, svazek 16/2002, č. T 389. a v časopisu Soudní rozhledy č. 8/2002), z něhož plyne, že jednání pachatele má povahu příčiny i tehdy, když kromě něj k následku vedlo jednání další osoby, poněvadž příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a následkem se nepřerušuje, jestliže k jednání pachatele přistoupí další skutečnost, jež spolupůsobí při vzniku následku, avšak jednání pachatele zůstává takovou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo. Příčinná souvislost je totiž dána i tehdy, když vedle příčiny, která bezprostředně způsobila následek, působila i další příčina. Jednání pachatele, i když je jen jedním článkem řetězu příčin, které způsobily následek, je příčinou následku i tehdy, nenastal-li by následek bez dalšího jednání třetí osoby. Každé jednání, bez kterého by následek nebyl nastal, není však stejně důležitou příčinou následku (zásada gradace příčinné souvislosti). Důležité také je, aby jednání pachatele bylo z hlediska způsobení následku příčinou dostatečně významnou. Spolupůsobilo-li při vzniku následku více příčin, je třeba hodnotit každou příčinu co do jejího významu pro vznik následku zvlášť a určit její důležitost pro následek, který z jednání obviněného nastal.

50. Napadená rozhodnutí jsou založena na tom, že důvodnost právního posouzení skutku stěžovatele je dána v důsledku porušení zejména § 5 odst. 1 písm. b) a § 11 odst. 1 zákona o silničním provozu. V daném směru je však podstatné, že zákaz formulovaný citovanými ustanoveními byl povinen respektovat nejen stěžovatel coby řidič vlečeného vozidla, ale současně i řidič vozidla vlečného. Tato skutečnost pak nalézá svého významu z toho hlediska, že napadená rozhodnutí nezohlednila jednání a zavinění zmíněných osob, neboť závěr o naplnění skutkové podstaty přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku stěžovatelem byl učiněn, aniž by příslušné soudy zvážily, zda není namístě posoudit kauzální význam jednání řidiče vlečného vozidla, který si musel být vědom toho, že vlečné vozidlo, které řídil, bylo pro vlečení taženého vozidla nevhodné a z technického hlediska nepřijatelné, neboť řidič taženého vozidla měl výrazně omezený výhled dopředu, což s vysokou pravděpodobností mělo přímý vliv na vznik předmětné dopravní nehody, případně majitele vlečeného vozidla, který rovněž musel mít povědomí o tom, že vozidlo má nevyhovující technický stav k přepravě, přesto stěžovatele a J. N. o jeho odtah požádal.

51. Nezbyvá tak než uzavřít, že skutková zjištění vyjádřená v napadených rozhodnutích na základě zhodnocení provedeného dokazování a závěry obecných soudů z nich vyplývající neumožňují učinění závěru, že by se na vzniku zranění poškozeného (a také stěžovatele) podílelo jako výlučná a samostatná rozhodující příčina toliko jednání stěžovatele. Závěr obecných soudů, že se stěžovatel dopustil vytýkaného jednání, nelze proto považovat za náležitě prokázaný a dostatečně odůvodněný, resp. je v extrémním rozporu se skutkovými zjištěními obecných soudů vycházejících z dosud provedených důkazů, čímž se vymyká z mezí § 2 odst. 5 trestního řádu a je současně i v rozporu se zásadou volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6 trestního řádu) a pravidlem in dubio pro reo vyplývajícím z principu presumpce nevinu podle čl. 40 odst. 2 Listiny, čímž bylo porušeno právo stěžovatele na řádný proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

VI. Závěr

52. Jakkoliv Ústavní soud respektuje nezávislost obecných soudů, zdůrazňuje, že ta se musí

uskutečňovat nejen v zákonném, ale prioritně v ústavním rámci, jehož součástí je i právo na řádný zákonný proces (srov. i § 2 odst. 1 trestního řádu), ve kterém musí být vyloučena libovůle v rozhodování, a jehož neodmyslitelnou součástí je i právo na projednání každé věci v řádném trestním řízení, což je nevyhnutelnou podmínkou existence demokratického právního státu. V nyní posuzované věci Ústavní soud shledal v postupu obecných soudů jeho porušení, a to ve smyslu nerespektování práva stěžovatele na soudní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny a pravidla in dubio pro reo vyplývajícího z presumpce nevinny zakotvené v čl. 40 odst. 2 Listiny.

53. Ústavní soud proto ústavní stížnosti stěžovatele podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu vyhověl a rozhodl, že napadenými rozhodnutími bylo porušeno jeho právo na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny a zásada presumpce nevinny zakotvená v čl. 40 odst. 2 Listiny. V návaznosti na to podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu v záhlaví specifikovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu, vrchního soudu a krajského soudu zrušil.

54. Zrušením rozhodnutí uvedených ve výroku tohoto nálezu se vytváří prostor pro postup podle § 314h a násl. trestního řádu, a to v intencích právních názorů vyjádřených v tomto nálezu. Obecné soudy musí provedené důkazy zhodnotit podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu, a na základě nich a v souladu s nimi ustálit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí (§ 2 odst. 5, 6 trestního řádu). Nebylo-li by ani po doplněném dokazování možno dosáhnout praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. zůstaly-li by v daném kontextu důvodné pochybnosti, jež nelze odstranit ani provedením dalších důkazů, bylo by nutné postupovat v souladu se zásadou presumpce nevinny (čl. 40 odst. 2 Listiny a § 2 odst. 2 trestního řádu) a z ní vyplývajícím pravidlem in dubio pro reo.

55. Pro případ, že rozhodující soudy po opětovném posouzení věci v intencích tohoto nálezu setrvají na svém závěru o vině stěžovatele, budou muset zvážit také okolnost, že podmínky trestnosti činu je třeba interpretovat ve světle zásad trestního práva, mezi které patří i zásada subsidiarity trestní represe a z ní vyplývající princip ultima ratio (§ 12 odst. 2 trestního zákoníku). Neaplikují-li obecné soudy zásadu subsidiarity trestní represe, ačkoliv skutkové okolnosti svědčí o tom, že k tomu byly splněny podmínky, je porušen ústavní princip nullum crimen, nulla poena sine lege zakotvený v čl. 39 Listiny (viz sub 30 shora). Není tedy důvodné tvrzení Nejvyššího soudu v jeho vyjádření k ústavní stížnosti, že vzhledem k tomu, že stěžovatel nekonkretizoval své námitky ohledně použití zásady subsidiarity trestní represe, není na Nejvyšším soudu, aby sám aktivisticky za dovolatele domýšlel či vůbec hledal argumenty na podporu jeho mimořádného opravného prostředku.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)

- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)